

NATHACHA APPANAH • Gecenin Karanlığında

Bu eser, Institut français kurumunun yayına destek programından yararlanmıştır.
Cet ouvrage a bénéficié du soutien du programme d'aide à la publication
de l'Institut français.

La nuit au Cœur

© 2025 Éditions Gallimard

İletişim Yayınları 3750 • Dünya Edebiyatı 358

ISBN-13: 978-975-05-4041-7

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖR Merve Öztürk

KAPAK David Drummond

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Begüm Hazar Keleş

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

NATHACHA APPANAH

Gecenin Karanlığında

La nuit au Cœur

ÇEVİREN *Ayşe Ece*

NATHACHA APPANAH 24 Mayıs 1973'te Mauritius'ta doğmuştur, roman yazarı ve gazetecidir. Eserlerini Fransızca kaleme almaktadır. Gençlik yıllarını Mauritius'ta geçiren yazar, *Le Mauricien* ve *Week-End Scope* gibi yayınlarda gazeteci ve köşe yazarı olarak çalışmıştır. Hint asıllı bir aileden gelen Appanah, 1998 yılında Fransa'ya yerleşerek edebiyata yönelmiştir. Fransa'ya taşındıktan sonra Grenoble ve Lyon'da yayıncılık ve gazetecilik eğitimi almıştır. Eserleri Prix RFO, Prix FNAC, Prix Femina des Lycéens gibi ödüllere layık görülmüştür. 2026 yılında Türkçesini İletişim Yayınları'nın yayımladığı *Gecenin Karanlığında*, Prix Femina ve Prix Goncourt des Lycéens'i kazanmıştır. Ayrıca yazar, çağdaş Fransız edebiyatına katkılarından dolayı 2022 yılında *Prix de la langue française* ile onurlandırılmıştır. Eserlerinde işlediği konular ağırlıklı olarak göç, aidiyet, kolektif hafıza ve eşitsizliklere odaklanır.

Hayalî Oda

Tamamen kötü adamlar değillerdi.

Onları bir meyve gibi sıkıp sularını içmenin bir yolunu bulsak bu meyve suyunun tadı içilmeyecek kadar kötü olmazdı, kesinlikle olmazdı, zehir gibi acılığın perdelediği yumuşak bir tat bazen damağımızda kalırdı. Onları iki silindir arasından geçirip düz levhalara dönüştürmenin bir yolunu bulsak bu levhalar gözümüze denizin en derin yüzeyi gibi kapkaranlık ve korkutucu görünmezler, kesinlikle denizin dibine benzerler, levhaların bazı noktaları saydam olur, içlerinden incecik damarlar geçer, öyle ki sanki onlar da kırılganlarmış diye düşünürüz. Onları öğütüp toz zerreciklerine dönüştürmenin bir yolunu bulsak bu toz zerreciklerinin hepsi zehirli olmaz, kesinlikle olmaz, bazı zerrecikler güneş ışınlarında dans ederler, onları seyre daldığımızda kendimizi masum bir bale gösterisinde buluruz.

MB duvar örme ustası. Cezayir’de küçük bir limanın yakınlarında doğdu, sandallar bu limana kova kova sardalya yığardı. Ağın içine hapsedilmiş balıklar güneş vurduğunda eritilmiş bir metal parçası gibi görünür, pırıl pırıl parlayarak sürekli hareket ederlerdi. MB çok çocuklu bir ailenin en küçüğüydü,

ağabey ve ablalarının sonsuz koruması ve hoşgörüsünün verdiği güvenle büyümüştü. Etrafındakilerden hep çok güzel bir çocuk olduğunu duymuştu. İpek gibi parlak ve yumuşak saçları uzunmuş, kırmızı yanakları ve yuvarlak yüzüyle melekleri andırıyormuş. Arkadaşları bu yüze imrenerek bakıyor, onu hep kıskanıyorlarmış. MB annesine hayranmış, cesaretiyle tanınan annesi onu hem şımartmış, hem de ondan okulda başarılı olup derslerine çalışmasını, öğretmenlerinin sözünü dinlemesini ve yüksek eğitim almasını istemiş. Anlattığına göre annesi okulda çok yetenekli bir öğrenciymiş, ama işte yapacak bir şey yokmuş, ne doğru zamanda ne de doğru ülkede doğduğu için kaderine boyun eğmek zorunda kalmış. Ataerkil geleneklere hep saygı duymuş ve hayatını onlara göre yaşamış: Görücü usulü evlenmiş, okulu aniden bırakmış, düzenli aralıklarla sekiz çocuk doğurmuş, kimi zaman şiddete başvuran, çoğu zaman sarhoş olan otoriter kocasına hep itaat etmiş. MB annesini çok sevip saymasına rağmen onu dinlememiş, on dört yaşındayken okulu bırakmış. Belki de ailesinin baskısından kurtulup bağımsız olmayı istediği için çoktan çalışmaya başlamış ağabeylerinin izinden gitmeye karar vermiş. Doğduğu bölgedeki plajın ve limanın çevresinde yerfıstığı ve sigara, bazen de iskelede sardalya satmış. Henüz ergenliğe yeni adım atmış bedeni hâlâ çocuksu, tavırları ise endişeden uzak ve neşeliymiş, o dönemde bir şekilde ayakta kalmak için bu işleri yapıyormuş. MB kızlarla flört etmeye de başlamıştı, ancak ciddi bir ilişkisi olmadı. Yirmi üç yaşında, doğduğu ülkeden ayrılp akrabalarından birkaçının yerleştiği Fransa'ya gitti. Bir inşaatta kalfa yardımcısı olarak iş buldu. Her gün uzun saatler boyunca kan ter içinde çalışmaya başladı. Duvar harcı hazırladı, kalasları kesti, malzemeleri taşıdı, temizlik yaptı, gerçek bir mesleği yavaş yavaş öğrendi. Ustalarının bir dediğini iki etmedi. Kendisine söylenenleri yapmaya hep hazırды, işin ağırlığı moralini hiç bozmadı. Şunu yap, şuraya git, şunu getir, bunu geri götür. Tüm vücuduyla çalıştı, vücudu zaman içinde kalınlaştı, kasları şişti, kendine güvenmeye başladı, sonunda ustalığa adım attı. Duvar örme ustası olunca artık kendisiyle

gurur duymaya başladı. Şimdi genç kalfa yardımcılarını duvarların birleşme yerlerini nasıl öreceklerini, demir parçalarını birbirine nasıl bağlayacaklarını, küçük bir beton parçası yapmak için nasıl kalıp dökceklerini öğretme sırası ona gelmişti. Tüm bunları gençlere tek tek açıklıyor, zamanında yediği azarlar şimdi onun ağzından çıkıyordu. Emir verip duruyordu: Şunu yap, şuraya git, şunu getir, bunu geri götür. MB cumartesi sabahları gözlerini açtığında her tarafının ağrıdığını hissederd, ama aynı anda içi büyük bir mutlulukla dolardı; çünkü haftanın beş günü güneşin doğuşundan batışına dek ara vermeden çalışmıştı, sonunda varlığına bir anlam katıp işe yarar biri olmuştu, tanınmış bir inşaat şirketinin kalıcı sözleşmeli çalışanlarından biriydi, hayatını kimseye muhtaç olmadan kendisi kazanmayı başarmıştı. İcini kaplayan bu his çok önemliydi, belki de bu his nedeniyle sonunda babası ve ağabeyleri gibi gerçek bir erkek olduğunu düşünmüştü. MB'nin saçları dökülmeye başlamıştı, zamanla kel olma düşüncesinden rahatsız olduğu için saçlarını kısacık kestirip bu durumu saklamaya çalıştı. Arada bir elini başında gezdirip çocukluktaki o upuzun saçlarını hatırlıyor muydu acaba? Özenle boyanmış şık ayakkabıları, vücuda oturan yün paltoları, moda olan güneş gözlüklerini, özellikle de pilot gözlüğü denilenleri severdi. Kadınları baştan çıkarmayı bilir, onlara güzel hediyeler verirdi, iyi bir konuşmacı olduğu için onları rahatlıkla büyülerdi. Kendisini iki sözcükle anlatması istendiğinde şöyle derdi: *Çekici ve çalışkan* bir adam. Bazı cumartesi akşamları dizginleri koparırdı. Eğlenmek için dışarı çıkar, içki ve sigara içer, dans ederdi. Böyle bir akşamda onunla karşılaşanlar neşeli, özgür ve onurlu birini görürlerdi, ileride olacaklar akıllarından bile geçmezdi.

RD önemli bir bakanlıkta şoför olarak çalışıyor. Hatırlayabildiği en eski çocukluk anılarında çevresindekiler ona hep çok güzel bir oğlan olduğunu söylemişler. Anne babası, kardeşleri, amcaları, enişterleri, teyzeleri, halaları ve komşuları onun güzelliğini sürekli övmüşler. Gözlerinin sütlü kahveren-

gi onu herkesten farklı kılıyordu; koyu renk gözlü, esmer insanların ülkesindeki güzellik ölçütlerini doğrudan açık renkli olmak belirliyordu: açık ten rengi, kumral saçlar, açık tonlarda göz rengi. Ona *kestane-kestane* gözlü çocuk diyorlardı, gözlerinin renginin sıradan bir kestanerengi olmadığını belirtmek için böyle sesleniyorlardı, gözleri çok güzel bir kestaneydi, buranın toprağına benziyordu: Sağlıklı, bereketli ve yoğun bir kestanerengi. RD çok zengin bir doğanın içine kurulmuş bir köyde doğdu. Buranın ağaçlarının yaprakları özsuyla öylesine dolup taşardı ki kalınlıkları dikkat çekerdı, toprak da hep çok verimliydi. RD ailesiyle mütevazı bir hayat sürdürdü, günler bazen çok sıkıcı geçiyordu. Ergenliğe girdiğinde birden çok çabuk büyüdü, sanki çocukluğu boyunca aldığı iltifatlardan ve üzerine çektiği hayranlık dolu bakışlardan beslenmeyi öğrenmiş ve zamanı gelince de yaşıtlarından çok daha hızlı büyümüştü, şimdi arkadaşları onun ancak omzuna geliyorlardı. Yakışıklı olduğunu biliyordu, ama bu bilgi onu hiçbir zaman küstah ya da kendini beğenmiş biri yapmamıştı. Gülümsediğinde yüzünde samimi bir ifade olurdu, kibar ve sevimliydi, çekici olduğu bile söylenebilirdi. Çevresindeki kızların çoğu kimseye belli etmeden ona âşık olmuştu bile. RD büyüklerle ilişkisinde hep saygılı ve yardımseverdi. Okul hayatında sorun yaşamadı, ancak liseyi bitirdiğinde yaşıtı yüzlerce gençten farksızdı: Ne aklında uygulanabilecek bir proje, ne de yüreğinde gerçek bir tutku vardı. Bu nedenle bakanlıkta şoför olarak işe girdiğinde hayatının fırsatını yakaladığını düşündü. Artık devlet memuru olmuştu, gelecekte başına bir şey gelmesi neredeyse imkânsızdı. Anne babası çok rahatlamıştı, başkalarının girmek için can atacakları bu işi en sonunda oğulları kapmıştı; hem devlet memuru olarak hayatı boyunca iş güvencesine sahip olacak hem de kamu binalarındaki ofislerin o gri soğukluğuna hapsolmayacaktı. RD şoför olarak çalışmayı sevmişti. Kadın bakanın şoförlüğünü yapıyordu, üst düzey memurlar da sık sık arabasına biniyorlardı, bu kocaman lüks siyah araba ülkenin sıcak güneşi altında parlayarak yol alıyordu. Bu tür arabaların direksiyonunda olmak, bu insanları bir yerden bir

yere götürmek, onların gizli konuşmalarına kulak misafiri olmak, toplumdaki güçlü insanların alışkanlıklarını, tuhaflıklarını öğrenmek az şey değildi. Onun gibi bir çiftçinin oğlu için başın hafif eğildiği bir hareketi, bir bakışı doğru okuyup anlamak gerçekten önemliydi. Bakanlıktaki herkes ondan memnundu, başkentte palmyelerin sıralandığı caddelerde arabasını sürerken, bu güçlü arabayı otobana çıkarıp hızla yol alırken, işte o anlarda yüzüne kendisiyle gurur duyan bir ifadenin yerleşmesi kaçınılmaz olurdu. İşini yaparken gizlilik kurallarına kesinlikle uyardı, evde bazen ailesinden birilerinin politikacıların “gerçek hayatlarıyla” ilgili patavatsız denebilecek sorular sorduğu olurdu, böyle durumlarda yüzünü çekingen bir gülümseme kaplardı, *kestane-kestane* gözlerinde belli belirsiz bir ışık çıkar, ama hiçbir şey söylemez, tek bir sır bile vermezdi. Böyle bir işi olduğu için gurur duyuyordu, bu öylesine yoğun bir memnuniyet haliydi ki kendi kişisel başarısının sınırlarını aşıyordu. Bazen bu işte çalışarak ailesini, atalarını, ait olduğu toplumsal sınıfı gururlandırdığını düşünüyor, onları temsil ettiğine inanıyordu. İnsanın kendisini bu kadar köklü bir geçmişin temsilcisi olarak görmesi sıradan bir durum değildi, bu nedenle RD hayatının bu döneminde başarıya ulaştığı, toplumda ait olduğu yeri bulduğu için gururluydu. Kendisini anlatması istense şöyle derdi: *Ben bir aile babasıyım*. Arada bir akşamları kumarhanelere, oyun oynanan salonlara gitmeye başlamıştı, buralara ayak basmaya daha önce hiç cesaret etmemişti. Artık arada bir böyle keyifli şeyler yapmaya hakkı vardı. Kontrolünü hiçbir zaman kaybetmeyeceğine inanan, ama bunun hiç de gerçekçi olmadığını bilmeyenlerin o kendinden emin tavrıyla kumar oynardı. Böyle bir akşamda onunla karşılaşanlar etrafındakilere gülümseyen, sakın birini görürlerdi, ileride olacaklar akıllarından bile geçmezdi.

HC gazeteci ve şair. İkinci Dünya Savaşı yıllarında doğdu, savaşın uğramadığı uzak Britanya adasında doğduğu için bu tarihi belirtmenin pek de bir gereği yok, bu yıllarda doğmuş olmak onun kişiliğine özel bir nitelik katmadığı gibi üzerinde